

Маълумки электр энергетика тармоғининг ишончли фаолият юритишини таъминламасдан туриб иқтисодиёт тармоклари ва мамлакат худудларининг саноат салоҳиятини ошириш, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириши раббатлантириш, аҳоли фаровонлигини юксалтириш ва ҳаёт сифатини яхшилашга эришиб бўлмайди.

Бундан бир неча йиллар олдин электр энергетика тармоғига ракобат мухитини ривожлантириш ва инвестицияларни жалб килиш, электр энергиясини ишлаб чиқариш ва етказиб бериш соҳасидаги фаолиятнинг институционал ва ташкилий хуқуқий асосларини тубдан такомиллаштириш зарурати долзарб вазифалардан бирисида таъсисатида кайд этилади.

Давлатимиз раҳбарининг энергетика соҳасидаги қатъий сиёсий иродаси сабаб юртимизда сўнгги йилларда иқтисодиётнинг барча тармокларини жадд иқтисодиётнинг узелжлиларни, инвестициявий жозибадорликни ошириш, аҳолининг ишчанлик фаолиятини ошириш учун кулай шароит яратиш, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаларини кенгайтириш ҳамда иктиномий соҳа ва аҳолининг турмуш даражасини яхшилаш юзасидан кент кўламли ислоҳотлар амалга оширилди.

Хусусан, Президентимизнинг “Ўзбекистон Республикасида электр энергетика тармоғини янада ривожлантириш ва ислоҳ килиш стратегияси тўғрисида”ги қарори-

ЭНЕРГОИСЛОҲОТ ОДИМЛАРИ

га асосан электр энергияни якуний истеъмолчиларга тақсимловчи ва сотувчи худудий электр тармоклари корхоналарини бошқариши амалга ошируви “Худудий электр тармоклари” акциядорлик жамиятлари ташкил этилди.

Жамият таркибидаги 12 та худудий филиал ҳамда 2 та худудий корхона томонидан (“Буҳоро ҲЭТК” ва “Фарғона ҲЭТК” акциядорлик жамиятлари) 0,4-6-10-35-110 киловатт кучланиши электр тармокларни эксплуатаси, шунингдек, мазкур обеъктларнинг ривожланиши доирасида янги курилиш, реконструкция, капитал ва жорий таъминлаш ишларини амалга оширилади. Бундан ташқари 3 та филиал (“Энергосавдо” филиали, “Худудий курилиш-монтаж дирекцияси” филиали, “Давлат ҳаридлари маркази” филиали) томонидан электр энергияси истеъмолчиларига хизмат кўрсатилиди.

Жамиятнинг 12 та худудий филиали ҳамда 2 та худудий корхонаси (“Буҳоро ҲЭТК” ва “Фарғона ҲЭТК” акциядорлик жамиятлари) таркибидаги 211 та туман ва шаҳар, электр таъминоти корхонаси тасаруфидаги 110-35-10 киловатт кучланиши 1 минг 839 та подстанциядан узатилилган электр энергияси 97 минг 3 донна трансформатор пункти ва 293,2 минг километр узунликдаги электр узатиш тармоклари орқали Ўзбекистон Республикасининг машниш ва ўридики истеъмолчиларига етказиб берилади.

Энергетика соҳасида соғлом ракобат

муҳитини ривожлантириш учун кулай шартшароитларни яратиш, соҳага хорижий ва хусусий инвестициялар келишини кўпайтириш, нарх шаклланишининг эркин ва шаффоф механизмларини яхшилаштириш, асосланган электр энергиясининг ултуржиги ва чакана бозорларини ташкил этиш максадида 2023-2030 йилларга мўлжалланган электр энергиясининг ултуржиги ва чакана бозори механизмларига босқичмабосқич ўтиш концепциясига мувофиқ; электр энергиясининг ракобатга асосланган ултуржиги ва чакана бозорларини босқичмабосқич шаклланириш; электр энергетика тармоғининг инвестициявий хизматларни ошириш ҳамда соҳага хусусий секторни кенг жалб килишга шароит яратиш; электр энергияси таъминотининг узелжлилиги, барқарорлигини таъминлашва истеъмолчиларга кўрсатиладиган хизматларни ошириш; аҳоли учун электр энергияси таърифларини белгилашда ижтимои хизмат механизмларини жорий этиш ҳамда республиканинг барча худудларидаги 2035 йилга кадар аҳолига электр энергияси ягона нарх сиёсати асосида сотилишини таъминлаш; аҳоли ва тадбиркорлик субъектларига электр энергияси таъминотчиларини эркин ташкил ишлаб чиқариладиганда атроф-хуқиқитадиганда оширилди. Бундай курилмалар биноларнинг томонидан ҳамда бўш ер майдонларга ўрнатилган учун ишлаш жараёнда ҳеч қандай шовқин бўлмайди. Замонавий воститалар хонадонни узелжиззас электр энер-

сотиш” филиали Андижон бўлинмаси Жалакудук туман бўлимидаги ҳам ишлар қизин. Мазкур бўлим фаолиятига назар ташлайдиган бўлслак, жорий йилнинг ионъ ойи ҳолатига кўра, дебитор қарздорлик 562,8 миллион сўмга камайтирилган, мунтазам олиб борилаётган реид тадбирлари давомида бир қанча коидабузар истеъмолчилар аниқланди, уларга нисбатан чора кўриш учун хукукни муҳофаза килиш организацияга тақдим килинган.

Маълумки, кўёш панелларидан фойдаланилганда электр энергияси текинга олиниди. Кўёш панеллари орқали электр энергия ишлаб чиқарилганда атроф-хуқиқитадиганда ҳеч қандай зарарли газлар чиқмайди. Энг асосийси, кўёш панели ўрнатилган пайдадан бошлаб даромад олиб кела бошлайди. Бундай курилмалар биноларнинг томонидан ҳамда бўш ер майдонларга ўрнатилган учун ишлаш жараёнда ҳеч қандай шовқин бўлмайди. Замонавий воститалар хонадонни узелжиззас электр энер-

гияси ва иссиқ сув билан таъминлаш имконни беради. “Энергосотиш” филиали Андижон бўлинмаси Жалакудук туман бўлими аҳоли хонадонларига кўёш панелларини ўрнатища тегишиларга ишларини олиб бориш билан бирга кўрсатмалар ҳам берилбормоқда.

Жадакудук туманида паст кучланиши электр тармокларни янгилаш ва модернизация қилиш дастури доирасида тумандаги бир қатор маҳалла фуқаролар йигиларида замонавий СИП кабеллари тортилиб, янги трансформаторлар ўрнатилган. Бу каби ишларни “Ўғри” маҳалласида ҳам кузатиш мумкин. Худудда темир бетонустунлар ўрнатилиб, СИП кабель тармоги тортилган. Туманда куз-киш мавсумига тайёрларига доирасида ҳам қатор ишлар олиб борилмоқда. Хаво тармоклари мукаммал таъмириланни, кийшайган таянчустунлар тўғриланниб, синган изоляторлар алмаштирилмоқда. Худудий электр тармоклари акциядорлик жамияти “Энерго-

тилиши сабабли ўртача 20-25 йил давомида хизмат кўрсатади. Хонадон эгаси эхтиёжидан ортган қисмни электр тармоклари корхонасига сотиб даромад килиш ҳам мумкин. Бунда жисмоний шахслар томонидан ҳеч қандай солик тўловлари амалга оширилмайди. Курилма ёрдамида хонадонни электр энергияси билан таъминлаган (ўрнатилган ер майдони учун) жисмоний шахслар 3 йил, тадбиркорлик субъектлари эса 10 йил давомида ер майдон солигидан озод этилади. Ўз навбатида жисмоний шахслар кўёш панелларини 3 йил муддатга фоизиз, бўлб-бўлб тўлаш шарти билан сотиб олишлари, тижорат банклари томонидан ажратиладиган кредитлардан фойдаланишлари мумкин. Бунда, 5 киловаттагача бўлган қисмига бўлб-бўлб тўлаш имтиёзлари берилади.

Хонадон эгаси томонидан тўлиқ харид килинганда кўёш панеллари харажатларининг 6 милион сўмгача ва кўёш сув иситиш курилмаларининг 2,1 милион сўмгача бўлган қисми давлат томонидан копланиб берилади. Курилмаларни ўрнатандан кейин хонадон соҳиби электр таъминоти корхонаси билан таъминотни хизмат кўрсатадиганда олиб бориш билан бирга кўрсатмалар ҳам берилбормоқда.

Хулоса ўрнида айтиш керакки, бу курилмани ўрнатиши жуда осон ва узоқ йиллар техник хизмат кўрсатиш талаб этилмайди. Чунки мазкур курилмалар махсус синов лабораториялар текширувидан ўтказилган ҳолда ўрна-

ЭЛ САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Мамлакатимизда тиббиётни кенг миёсда ислоҳ этиш юзасидан бир қатор Фармон ва қарорлар ҳаётимизда мухим ўрин эгалламоқда. Шаҳар марказларидан тортиб, узоқ қишлоқ ва овлуларда ҳам замонавий тиббий жиҳозлар ва малакали мутахассисларга эга шифохона ва санаторийлар, поликлиникалар аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатиб келмоқда.

Давлатимиз томонидан аҳоли саломатлиги доимий назоратга олинган. Хусусан, бизнинг Шеробод тумани тиббиёт бирлашмасига қарашли Ҳужаикон туз гори санаторийсида ҳам бу борада ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Санатория 60 ўринга мўлжалланган бўлиб, даволанаётган беморлар учун барча шароитлар яратилган. Абдумалик Киличев бошқарб-риб келаётган бўлнимизда битта врач, олти нафар ҳамшира ва битта фельдшер барча беморларга туну кун тиббий хизмат кўрсатиб келишмоқда. Асосан санаториймизда табиий муолажалар билан даволашни йўлга кўйганимиз. Туз билан муолажа, физиотерапия билан даволаш ўзининг икбий самарасини бермоқда. Санаториямизга келаётган беморлар учун уч маҳал иссиқ овқат ҳам ташкил килинган бўлиб, нафқат виляятимиз кўшни давлатлардан ҳам беморлар келиб даволанишмоқда. Асосан аллергик ренит, аллергик фрингит, бронхиал астма, инфекцион аллергик формаси, тугуни бўйок, эндемик зоб, асад системаси касаллилари даволанади. Шеробод туз горининг ўзига хослиги, кўрсатилаётган тиббий хизматлар, муолажаларнинг хилма-хиллиги ҳам сизни ўзига тортиши тайин.

Кулфиной Йўлдошева,
катта ҳамшира

“Олмалиқ туман газ таъминоти” бўлими шаҳарда фаолият юритаётган 414 та ултуржиги, истеъмолчилар 37000 та аҳоли хонадонларига, жумладан 25701 та кўп қаватли хонадонлар ва 11299 та хусусий ўй-жой секторларига хизмат кўрсатади.

Шаҳарнинг йиллик истеъмоли 380 миллион 511 минг м³, шундун “Олмалиқ КМК” АЖ йиллик 260 миллион 653 минг м³, ҳамда аҳоли ва

ГАЗ ТАЪМИНОТИНИ ЯХШИЛАШ АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК ЯРАТАДИ

бошқа истеъмолчилар йиллик истеъмоли 119 миллион 858 минг м³ни ташкил эта-ди. Аҳоли истеъмоли йиллик 50 миллион м³ни ташкил этиади. Тошкент вилояти хокимлиги ҳамда “Худуд-газ Тошкент” газ таъминоти филиали билан келишилган режа-жадвал асосида, бўлум балансидаги бўлган газ кувурлари ва ундағи газ жиҳозларини куз-киш мавсумига барқарор ишлашга тайёрлаш максадидаги талайгина ишлар амалга оширилган. Мавсумда истеъмолчиларни

табиий газ билан таъминловчи 132 та, юқори ва ўрта босимли газ таъсилмаш курилмаларини муддатидан олдин техник тафтишдан ўтказиш ишлари бажарилган. Истеъмолчиларни табиий газ билан таъминловчи турли диаметри жами 88,8 км. узунлигидаги юқори ва ўрта босимли газ кувурларини босим остида зичликка ва мустаҳкамлика синаш ишлари режага киритилган. Ер ости газ кувурларининг холатини прибор усули ёрдамида текшириш режага киритилган. Газ кувурларининг коррозияга учрашини

олдини олиш максадида 8,5 км. газ кувурларини бўёлаш ишлари амалга оширилмоқда. Газ таъсилмаш нуктасини мукаммал таъмирлаш режага иккى дона киритилган бўлиб, амалда иккى дона мукаммал таъмирланди. Олмалиқ шахридаги аҳоли ва ултуржиги истеъмолчиларига табиий газни бир маромада етказиб бериш ва иқтисод килиш максадидаги бир ва катор ишлар амалга оширилди. Шаҳарнинг Чамбили ва Муқими МФИлар худуди аҳоли истеъмолчиларига бир маромада табиий газни етказиб бериш мақсадидаги уч босқичли газ таъминоти тизимидан иккى босқични газ таъминоти тизимида ўтказиш учун 687 метр ер усти юқори босимли ГТН ўрнатиди. “Зарбулук” МФИ худудида жойлашган ўшпар кичик саноат зонаси ўти табиий газ билан таъмирлаш максадидаги жами 554 метр ер усти юқори босимли газ кувурлари ўрнатилди.

А.АБДУГАППОРОВ,
“Олмалиқшаҳаргаз”
газ таъминоти бўлум бошлиги

2025 йил 11 июль,
3-4-сонлар (49)

ТАДБИРКОР – ЭЛГА МАДАДКОР

Бугунги кунда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари мамлакат иқтисодиётида алоҳида ўрин тутади. Кўпгина назарий ва амалий тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, кичик бизнес иқтисодиётда йирик бизнесларга нисбатан кўплаб афзаликларга эга.

Сўнгги йилларда иқтисодиётимизни мутлақо янги асосда ташкил этиш ва янада ёркінлаштириш, унинг хуқуқий асосларини тақомиллаштириш, ишлаб чиқаришни модернизация ва диверсификация килиш бўйича қатор конунлар, фармон ва қарорлар, пухта ўйланган дастурлар қабул қилинди ва улар изчил амалга оширилмоқда. Дарҳақиқат, мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг туб негизи хусусий тадбиркорлик субъектларини янада ривожлантириш, уларни ёркинликлар яратиш ҳамда иқтисодиётнинг етакчи кучига айлантиришга қаратилганидир. Иқтисодиётни модернизацияланаш шароитида кичик бизнес ва тадбиркорлик субъектларининг ривожланиши макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш-

га сезиларли даражада таъсир кўрсатмоқда.

Фаол тадбиркор дегандан, биз ракобат бардош махсулот ишлаб чиқаришга қодир, энг муҳими, янги иш ўринларини яратиб, нафакат ўзини ва оиласини бокадиган, балки бутун жамията фойда келтирадиган ишбизлармен инсонларни тушунамиз. Юртимиздаги тадбиркорлик субъектларидан бирни хисобланган Сурхондарё вилоятидаги “Чорвоқ баракали туз” МЧЖ хукуматимиз томонидан тадбиркорлик субъектларига берилаштган имтиёздан унумли фойдаланиб келмоқда. Баҳодир Мелиев бошқарбি келаётган ушбу тадбиркорлик субъекти ош тузини кайта ишлаб чиқарди. Покистондан келтирилган технология асосида фаолият юритаётган ушбу корхона ош тузининг 6 хил тур-

да ишлаб чиқарди. Ишлар бир сменада ташкил этилган. МЧЖда 11 та иш ўрини яратилган бўлиб, ишчилар учун иссиқ овқат, махсус кийим-бошлар, дам олишлари учун барча шароитларга эга хоналар ва ювиниш жойлари мақтова арзигуллик. Мавсумий ишчилар учун ҳам барча қўлайликлар яратилган, ўртача иш хақки эса 4 миллион сўмни ташкил этади. Қарийиб, 35 йил савдо соҳасида фаолият юритган иш бошқарувчи, тадбиркор Баҳодир Мелиев чақон, ташаббускор ўз ишининг моҳир устаси десак, ҳато қилмаган бўламиш.

— Корхонамиз тасарруфида битта экскаватор, иккита КаМАЗ ва битта қадоқлаш ўзхони мавжуд бўлиб, ишлаб чиқарилаётган ош тузини Республикаизнинг барча жойларига етказиб беришни йўлга кўйганимиз. Кўшни давлат Козғистонга чорва учун ялама туз махсулотини экспорт киляпмиз, — дейди Баҳодир Мелиев. — Хусусий тадбиркорликка кенг ёркинлик бериш, уларни ҳар томонлама кўллаб-куватлашга қаратилган ишлар сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилимоқда. Буни эришилаётган натижалар кўрсатиб турибди.

Ўз мухбirimiz

БАНК АҲОЛИНИНГ ИШОНЧЛИ ҲИМОЯЧИСИ

**“Агробанк” АТБ
Жарқўргон филиали
мижозларга сифатли ва
намунали хизмат кўрсатиб
келимоқда. Филиал
ходимлари мижозлар
билин учрашувлар
үтказиб, уларга молиявий
кўмак бериб келмоқда.
Филиал томонидан
тумандада истиқомат
қилаётган беш нафар
оиласида ҳомийлик
ишлиарини йўлга
кўйганимиз.**

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизи, “Агробанк” АТБ Жарқўргон филиали раҳбарияти кам таъминланган оиласида ҳомийлик бўлганинг беминнат хизматларини аъло даражада ташкил этилган. Айниқса, камбағал оиласида ҳомийлик бўш бу қаровсиз турган томоркаларидан унумли фойдаланишлари, экин экишлари учун тайёр ҳолатта келтириб, ишлов берилган ер майдонларини тайёр ҳолатта келтириб беришмоқда, ушбу оила фарзандларининг бояча пуллари ҳам банк ходимлари томонидан тўлаб

берилмоқда. Байрамларда совғалар, озиқ-овқат махсулотлари ва турли кийим-кечаклар билан таъминланган. Шундай оиласида ҳомийлик бўлганинг беминнат хизматларини аъло даражада ташкил этилган.

**Азамат ЧОРИЕВ,
АТБ “Агробанк” Жарқўргон
филиали бошқарувчisi.**

Talabalarda tadqiqotchilik kompetensiyasini shakllantirish: CHDPU tajribasi

Zamonaviy ta’lim tizimi talabalar oldiga nafaqat nazariy bilimlarni egallash, balki mustaqil fikrlesh, ilmiy izlanish olib borish, muammolarni tahsil qilish va innovatsion yechimlar ishlab chiqishdek dolzarb vazifalarni qo’ymoqda. Bu borada tadqiqotchilik kompetensiyasining shakllanishi har qanday oliy ta’lim muassasasi uchun ustuvor yo’nalishlardan birdir. Chirchiq davlat pedagogika universiteti (CHDPU) Fizika kafedrasida ushbu maqsadga erishish yo’lida samarali ishlar amalga oshirilmoqda.

Stellarium, Aladin Sky Atlas каби вositillardan foydalanan orqali talabalar virtual кузутувлар ва ma’lumotlar tahsilini o’rganishmoqda. Bu esa ularning zamonaviy ilmiy axborot bilan ishlash, real ilmiy muammolarga yondashuv va ularni tahsil qilish malakalarini mustahkamamoqda.

Professor-o’qituvchilar tomonidan yozilgan “Astrofizika: laboratoriya ishlari”, “Umumiy astronomiya” каби darslik va o’quv qo’llanmalar aynan amaliyotga yo’naltirilgan hamda zamonaviy ilmiy usullar bilan boyitilmoqda.

CHDPU olimlari, jumladan, dotsent A.M. Tillaboyev tomonidan tayyorlangan maqolalar Estonia,

yordamida astronomiyani o’qitish, fizika fanini sun’iy intellekt bilan integratsiyalash каби dolzorb mavzularda tezislar taqdirm etishmoqda.

Fizika kafedrasidi doirasida faol amalga oshirilayotgan ustoz-shogird an’anasi doirasida iqtidorli talabalar fan olimpiadalaridagi, konferensiyalardan va grant loyihalarda qatnashmoqda. Shu bilan birga, o’lashtirishi sost bo’lgan talabalar bilan individual ishlash tizimi ham tadqiqotchilik ko’nikmasini bosqichma-bosqich shakllantirishga xizmat qilmoqda.

CHDPU tajribasi shuni ko’rsatmoqdaki, ta’lim jarayoniga tadqiqotchilik yondashuvini

yo’naltirilgan. Tajribali pedagog olimlar rahbarligida talabalar mustaqil tадқиқот ishlarini olib borishmoqda. Magistratura bosqichida esa ilmiy-pedagogik ishlar va magistrlik dissertatsiyalarini ustida olib borilayotgan izlanishlar chuqurlashtirilgan tahsil va raqamli texnologiyalar bilan boyitilmoqda.

Raqamli astronomik axborot bazalari, masalan, NASA ADS,

jurnallarda nashr qilindi. Xususan, “Raqamli astronomik axborot bazalari asosida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish usullari” mavzusida yozilgan maqola Namangan davlat universiteti ilmiy jurnalida chop etildi.

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiylarda talabalar va ularning ilmiy rahbarlarini faol ishtirok etib, mobil ilovalar

ГАЗ ТАЪМИНОТИНИ ЯХШИЛАШ УСТУВОР ВАЗИФАМИЗ

Сирдарё вилоятида аҳолининг газ таъминоти доимий эътиборда. “Hududgaz Sirdaryo” газ таъминоти филиали ва унинг туман, шаҳар газ таъминоти бўлимлари ходимлари томонидан суюлтирилган газ баллонлари аҳолига ўз вақтида хавфсиз ҳолатда етказиб берилмоқда.

Бугунги кунда сирдарёлик газ истеъмолчиларинг 81770 тадан ортигини суюлтирилган газ истеъмолчилари ташкил этади. Йил бошидан бери ахолига 3390,28 тонна суюлтирилган газ етказиб берилди. Барча истеъмолчиларга иккита газ тўлдириш шохобчалари оркали суюлтирилган газ етказиб берилди. Ўртача истеъмолчиларга жами 21 донга махсус майший газ баллонларини ташуви автотранспортлар хизмати таҳсилга лойиқ. Биргина, “Sayhunobod” газ тўлдириш шохобчаси вилоятнинг Бёвут, Холос, Оқолтин, Гулистон, Сардоба, Мирзабод, Сайхунобод туманларига беминнат хизмат кўрсатиб келишмоқда.

**“Hududgaz Sirdaryo”
газ таъминоти филиали
Ахборот хизмати.**